

D 48/00-01

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan från Ekobrottsmyndigheten beträffande auktoriserade revisorn A-son. Enligt anmälaren skall A-son i samband med en bolagsbildning ha upprättat ett oriktigt s.k. apportintyg.

Av anmälan, som huvudsakligen bygger på uppgifter som lämnats av A-son i samband med polisförhör, framgår bland annat följande. A-son, som är verksam i X-stad, kontaktades i maj/juni 1997 av NN. NN uppgav att han kontaktade A-son efter rekommendationer från en bank och att han önskade bilda ett aktiebolag genom tillskjutande av apportegendom. Egendomen, en kompressor med tillhörande kringutrustning, påstod NN att han under hösten 1996 hade köpt av en person, som var innehavare av en enskild firma, Fasadfirman, och som NN under många år hade varit anställd hos. I samband med att denne skulle gå i pension fick NN köpa kompressorn och kringutrustningen för att kunna starta en egen verksamhet. Efter flera möten med A-son bestämde NN att han ville använda kringutrustningen som apportegendom. På fråga från A-son uppgav NN att kringutrustningen fanns i en av honom förhyrd lada några mil utanför X-stad. Ladan skulle vintertid även fungera som lokal för vissa blästringsarbeten. NN upprättade en specifikation över utrustningen och visade även upp en kvitterad faktura av vilken det framgick att NN den 5 oktober 1996 genom kontant betalning om 575 000 kr inklusive mervärdesskatt från Fasadfirman hade förvärvat en begagnad Atlas kompressor av 1994 års modell. Eftersom det av den kvitterade fakturan endast framgick att en kompressor förvärvats frågade A-son NN särskilt om kringutrustningen. NN uppgav då att kringutrustningen ofta används ihop med en kompressor och därför ingick i köpet av kompressorn. På fråga från A-son, som ansåg att det rörde sig om ett stort belopp, uppgav NN att han hade arbetat under 20–25 år, att han hade uppburit traktamente och kunnat spara ”en slant”. Enligt A-son uppmanade han NN att härefter låta värdera kringutrustningen hos X-stads största uthyrare av byggmaskiner m m (nedan värderingsföretaget). A-son har uppgivit att han i kontrollsyfte per telefon kontaktade värderingsföretaget – han noterade inte namnet på den person han talade med – och fick besked om att NN besökt företaget och visat upp utrustningen, som vid visningstillfället stod på en mindre lastbil, en s.k. pickup, med släpvagn. Värderingsföretaget uppgav att nypriset på kringutrustningen uppgick till cirka 300 000 kr exklusive mervärdesskatt och att en fungerande begagnad sådan kunde åsättas ett riktvärde om cirka 150 000 kr. Mot bakgrund härav ansåg sig A-son med viss säkerhetsmarginal kunna godta ett värde om 100 000 kr för den tilltänkta apportegendomen. Av A-sons dokumentation framgår även att han kontaktat Atlas Copco för att kontrollera NN:s uppgifter angående kompressorn. Enligt A-son överensstämde det besked han erhöll från Atlas Copco med NN:s uppgifter.

Stiftelseurkunden av den 24 juni 1997 i det aktiebolag NN kom att bilda anger att aktierna i bolaget skulle betalas genom överföring av apportegendom ”enligt bilagda intyg från auktoriserad revisor”. Det aktuella intyget innehåller dels en av NN samma dag undertecknad uppgift om att ”[i]nventarier enligt bilaga överföres som apportegendom - - - till ett värde av 100 000 kr”, dels ett yttrande genom vilket A-son samma dag intygar att ”ovannämnda apportegendom [har] upptagits till verkligt värde, [har] tillförts bolaget samt är till nytta i den i bolaget bedrivna rörelsen”. Några ytterligare uppgifter innehöll inte apportintyget. A-son valdes vid konstituerande bolagsstämma den 24 juni 1997 till revisor i bolaget, som kom att registreras av Patent- och registreringsverket den 30 juli 1997. Efter att under våren 1998 förgäves ha försökt få kontakt med företrädare för bolaget avgick A-son den 19 maj 1998 som bolagets revisor.

NN har senare i polisförhör uppgett att han uppträtt under falskt namn, att det aldrig har existerat någon apportegendom och att han bildade aktiebolaget endast i syfte att kunna utföra momsbedrägerier. A-son har uppgivit att han inte hade anledning att misstänka att NN inte var den han utgav sig för att vara eller att de uppgifter som denne lämnade var felaktiga; A-son träffade, med anledning av bolagsbildningen, NN vid sju – åtta tillfällen samt talade i telefon med honom vid ett flertal tillfällen och fick mot bakgrund av de frågor NN ställde och de uppgifter denne lämnade om företagets planerade verksamhet intrycket att NN hade ärliga avsikter.

Slutligen har framkommit att värderingsföretaget gör gällande att det inte har utfört någon värdering av kringutrustningen. Företaget uppger att inte någon anställd – personalen var densamma vid tidpunkten för polisutredningen som vid den påstådda värderingstidpunkten – kan påminna sig att han eller hon har värderat den aktuella kringutrustningen. För övrigt uppger företaget att kringutrustningen inte kan ha transporterats dit med endast en mindre lastbil med släpvagn eftersom egendomens vikt uppgår till sammanlagt drygt 20 ton.

RN gör följande bedömning.

Aktiebolag kan bildas genom tillskjutande av annan egendom än pengar (apportegendom). Lagstiftaren har i syfte att förhindra att bolag bildas genom tillskjutande av övervärderad – eller obefintlig – apportegendom i 2 kap 3 § tredje stycket respektive 2 kap 9 § andra stycket 4 aktiebolagslagen föreskrivit att stiftelseurkunden skall innehålla bland annat en redogörelse för de omständigheter som kan vara av vikt vid bedömandet av värdet på apportegendomen och att ansökan om bolagets registrering måste åtföljas av ett yttrande från en godkänd eller auktoriserad revisor av vilket framgår att all apportegendom är tillförd bolaget, att apportegendomen i stiftelseurkunden inte har åsatts högre värde än det verkliga värdet för bolaget och att egendomen är eller kan antas bli till nytta för bolagets verksamhet. Revisorn skall i sitt yttrande dessutom beskriva apportegendomen och ange vilken metod som använts vid värderingen av densamma. Det kan i sammanhanget tilläggas att bedömningen av om egendomen tillförts bolaget i princip måste ha sin utgångspunkt i vedertagna sakrättsliga grundsatser. Om apportegendomen utgörs av lösa saker skall den, för att anses tillförd bolaget, som regel ha kommit i bolagets besittning.

Det har ålegat A-son att självständigt förvissa sig om apportegendomens existens och värde. I förevarande fall har A-son beträffande egendomens existens av NN informerats om att apportegendomen – kringutrustningen – fanns i en av NN förhyrd lada belägen några mil utanför X-stad. I syfte att styrka äganderätten till apportegendomen har NN visat upp en kvitterad faktura av vilken det framgår att NN för ett betydande belopp förvärvat en kompressor från en föregiven tidigare arbetsgivare till NN. Mot bakgrund av att kringutrustningen överhuvudtaget inte nämns i den kvitterade fakturan och att det rör sig om en privatpersons förvärv av en maskin som normalt endast används i näringsverksamhet, borde enligt RN:s förmenande A-son ha sett sig föranlåten att företa en noggrannare kontroll än som varit fallet. Detta gäller oaktat att A-son inte ansåg sig ha anledning att misstänka någon form av oegentligheter. Härtill kommer att A-son tämligen enkelt hade kunnat kontrollera i vad mån den tidigare arbetsgivaren existerade, om det fanns eller hade funnits en enskild firma med det namn som angavs i den kvitterade fakturan, och, om så varit fallet, kontaktat denna person för en bekräftelse av att köpet omfattat såväl kompressorn som kringutrustningen. Vidare hade A-son kunnat be att själv få se apportegendomen, som ju skulle finnas endast några mil från dennes kontor i X-stad.

Beträffande värderingen av kringutrustningen har A-son förlitat sig till en uppgift han enligt egen utsago erhållit per telefon från en anställd på värderingsföretaget. Han har härvid inte begärt att få erhålla ett värderingsintyg och inte heller antecknat namnet på den person han varit i kontakt med. I det av A-son upprättade apportintyget har inte heller angivits vilken metod som använts vid värderingen av apportegendomen.

För att apportegendom skall anses tillförd bolaget måste, som tidigare framhållits, egendomen avskiljas för bolagets räkning på ett sätt som skyddar densamma mot anspråk från överlåtarens borgenärer. Mot bakgrund härav har A-son enligt RN:s uppfattning haft anledning att överväga det lämpliga i att kringutrustningen även efter bolagsbildningen förvarades i en av NN förhyrd lada. Härvid kunde A-son exempelvis ha förhört sig om NN hade för avsikt att överlåta hyresavtalet avseende ladan på det nybildade bolaget. Varken av vad A-son anfört i polisförhör eller av dennes dokumentation framgår att han överhuvudtaget har beaktat de sakrättsliga aspekterna på tillförandet av apportegendomen.

Vid en samlad bedömning finner RN att de av A-son vidtagna kontrollåtgärderna måste betraktas som otillräckliga. Genom att likväl utfärda intyget av den 24 juni 1997 har A-son på ett allvarligt sätt åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Bækkevold, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg, Eva-Britt Nordhall och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, chefsjuristen Per Eskilsson samt avdelningsdirektören Niklas Valentin, föredragande.